

ประเภทภูมิปัญญาด้าน จารีต ประเพณี มติ ข้อห้าม ภาษาในหมู่บ้าน

ชื่อภูมิปัญญา ความเชื่อต่าง ๆ

บทนำ/ความสำคัญของภูมิปัญญา

ก่อนอื่น ที่เราจะเริ่มลงมือกระทำมั่งคะละกรรมทุกอย่างเป็นต้นว่า ปลูกบ้าน สร้างเมือง ทำมั่งคลขึ้น บ้านใหม่ แต่งงาน ย้ายที่อยู่ บวชพระ เปกตุ้ ซ้อสัตว์มาเลี้ยง หวานกล้า ปลูกนา เปิดร้านเปิดงานใหม่ เหล่านี้เราก้หวังเพื่อความเป็นสิริมงคล หวังความเจริญงอกงาม เราจึงควรมืออัสันวันดี หรือฤกษ์งามยามดี เสียก่อน จึงค่อยลงมือกระทำ แต่การหาเมื่อหาวันนั้น เราจะมัวค้นหาให้มันตรงกันหลาย ๆ คำรานั้น ก็เป็นการยากมาก เราควรถือเอาที่ดี ๆ ที่สำคัญ ๆ เท่านั้นก็พอ เมื่อเราเชื่อหลายคำราแล้วตลอดชีวิตนี้ เราก้จะหาวันดีฤกษ์ดีไม่ได้ ดังคำโบราณว่า “ศิษย์ต่างครู อาจารย์ต่างวัด หนังสือก้อมต่างคนต่างมี” เราควรถือเอาที่สำคัญ ๆ ถือเอาวันเศษฟ้าตีแสงที่ดี ๆ และหาได้ยามประจำวันดี ๆ เสียเท่านั้น ก็เป็นอันใช้ได้ดีแล้ว ดังจะนำมาวางไว้เป็นหลักต่อไปนี้

กระบวนการ

เรื่องวันสัตว์เลี้ยง

ขึ้น 1 ค่ำ	ฝักินผี
ขึ้น 2 ค่ำ	ฝักินหมา
ขึ้น 3 ค่ำ	ฝักินไก่
ขึ้น 4 ค่ำ	ฝักินหมู
ขึ้น 5 ค่ำ	ฝักินม้า
ขึ้น 6 ค่ำ	ฝักินวัว
ขึ้น 7 ค่ำ	ฝักินควาย
ขึ้น 8 ค่ำ	ฝักินช้าง
ขึ้น 9 ค่ำ	ฝักินม้า
ขึ้น 10 ค่ำ	ฝักินหมา
ขึ้น 11 ค่ำ	ฝักินผี
ขึ้น 12 ค่ำ	ฝักินไก่
ขึ้น 13 ค่ำ	ฝักินเป็ด
ขึ้น 14 ค่ำ	ฝักินหมู
ขึ้น 15 ค่ำ	ฝักินหมา
ขึ้น 1 ค่ำ	ฝักินหมา
ขึ้น 2 ค่ำ	ฝักินไก่

ขึ้น 3 ค่ำ	ฝีกินควาย
ขึ้น 4 ค่ำ	ฝีกินช้าง,เป็ด
ขึ้น 5 ค่ำ	ฝีกินม้า,หมา,เป็ด
ขึ้น 6 ค่ำ	ฝีกินควาย,วัว
ขึ้น 7 ค่ำ	ฝีกินไก่
ขึ้น 8 ค่ำ	ฝีกินเป็ด
ขึ้น 9 ค่ำ	ฝีกินหมู
ขึ้น 10 ค่ำ	ฝีกินหมา
ขึ้น 11 ค่ำ	ฝีกินวัว
ขึ้น 12 ค่ำ	ฝีกินควาย
ขึ้น 14 ค่ำ	ฝีกินหมู
ขึ้น 15 ค่ำ	ฝีกินหมี

ความเชื่อเรื่องการตัดเล็บ

วันอาทิตย์	จะมีสุขสวัสดิ์
วันจันทร์	จะมีลาภ
วันอังคาร	จะเสียมลาภ
วันพุธ	จะมีความสุข
วันพฤหัสบดี	จะมีทุกข์
วันศุกร์	จะเกิดลาภ
วันเสาร์	จะมีเคราะห์

ความเชื่อเรื่องวันนุ่งผ้าไหม

วันอาทิตย์	จะชนะศัตรู
วันจันทร์	จะมีคนรัก
วันอังคาร	ไฟมักไหม้
วันพุธ	จะมีความสุขสวัสดิ์
วันพฤหัสบดี	จะมีความสุข
วันศุกร์	จะมีลาภ
วันเสาร์	จะเดือดร้อน

ความเชื่อเกี่ยวกับความฝัน

ฝันเห็นงู	จะมีคู่ครอง
ฝันเห็นคนตาย	จะมีโชคชะตา
ฝันเห็นคนอื่นตาย	คนนั้นจะอายุยืน
ฝันว่าฝันหัก	ญาติจะตาย
ฝันว่าอุจจาระ ปัสสาวะ	จะมีโชค
ฝันว่าถูกปลิงเกาะ	จะถูกนินทา
ฝันได้แหวน	จะมีลูก
ฝันว่าไฟไหม้	จะเกิดโรค

แหล่งข้อมูล

นางสาวสุกัญญา ท้าวสาร

บ้านเลขที่ 22/1 หมู่ 2 ตำบลน้ำมวบ อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน